

Διονυσίου Δ. Τάτση
Πρεσβυτέρου

**Αναίμακτο
Μαρτύριο**

Ὁ χριστιανός πρέπει νά ἔχει καθαρά προσδιορισμένο τόν κύριο σκοπό τῆς ζωῆς του, πού εἶναι πνευματικός. Οἱ ἐπί μέρους σκοποί πού γεννάει ἡ ζωή καί ζητοῦν ἕνα μέρος τῶν σωματικῶν καί πνευματικῶν του δυνάμεων γιά τήν ἐκπλήρωσή τους, δέν ἐπιτρέπεται ν' ἀναπτύσσονται σέ βάρος τοῦ κύριου σκοποῦ. "Ὅταν λέω κύριο σκοπό δέν ἐννοῶ τήν ἠθική καί συντηρητική ζωή, ἀλλά κάτι ἀνώτερο. "Ἐνας ἀγιορείτης θά τό ἔλεγε ἔνωση τοῦ ἀνθρώπου μέ τό Θεό διά τῆς προσευχῆς καί βίωση στή συνέχεια πνευματικῶν καταστάσεων πού εἶναι πρόγευση τοῦ Παραδείσου.

Διονυσίου Δ. Τάτση
Πρεσβυτέρου

**Ἐναίμακτο
Μαρτύριο**

Τίτλος Βιβλίου: ΑΝΑΙΜΑΚΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟ

Α΄ έκδοση, 1993

Β΄ έκδοση, 1995

Συγγραφέας: Πρεσβ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΤΑΤΣΗΣ

441 00 ΚΟΝΙΤΣΑ

Κεντρική διάθεση: Πρεσβ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΤΑΤΣΗΣ

441 00 ΚΟΝΙΤΣΑ

Τηλ.: 0655-22 788

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κατά Χριστόν ζωή πάντα ἦταν δύσκολη, ὅπως δύσκολη ἦταν καί ἡ ὁμολογία τῆς χριστιανικῆς πίστεως πού συχνά ὀδηγοῦσε στό μαρτύριο. Στήν ἐποχή μας οἱ συνθη-
κες ἔγιναν δυσκολότερες, γιατί οἱ ἄνθρωποι θεω-
ροῦν παράξενη καί ἀπαράδεκτη τήν ἐπιθυμία τῶν
συνειδητῶν χριστιανῶν ν' ἀκολουθήσουν τόν δρό-
μο τοῦ ἀναίμακτου μαρτυρίου, δηλαδή νά παραιτη-
θοῦν ἀπ' ὅλα τά δικαιώματά τους καί ν' ἀρνηθοῦν
τόν κόσμο ζώντας μέσα στόν κόσμο. Παρ' ὅλα αὐτά
ὑπάρχουν καί στίς μέρες μας ψυχές πού δέχονται
αὐτόν τόν τρόπο ζωῆς, ὁ ὁποῖος στήν ἀρχή προκα-
λεῖ πόνο, ἀλλά στή συνέχεια γίνεται εὐχάριστος καί
χαρίζει πολλές πνευματικές ἡδονές, ὅπως λέγει κά-
ποιος ἀγιορείτης μοναχός: Σ' αὐτές τίς ψυχές ἀπευ-
θύνεται τοῦτο τό βιβλίον, γιά νά τίς διαβεβαιώσῃ ὅτι
ἡ πνευματική ζωή εἶναι ἓνα ἀναίμακτο μαρτύριο
πού καταλήγει στήν πρόγευση τοῦ Παραδείσου.

πρεσβ. δ.δ.τ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΑΓΑΠΗ: Η ΙΕΡΗ ΜΕΘΗ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Ἡ ἐντολή πού πρωτίστως πρέπει νά σέ ἀπασχολεῖ, ἀδελφέ, εἶναι τό «ἀγαπήσεις Κύριον τόν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καί ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καί ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου». Στήν τήρηση αὐτῆς τῆς ἐντολῆς πρέπει νά ἐντείνεις ὅλες σου τίς πνευματικές δυνάμεις. Μέ ποιό τρόπο ὅμως θά ἐνεργήσεις; Ἐχεις τή δυνατότητα νά τήν ἐφαρμόσεις πιστά; Οἱ ἀκόλουθες σκέψεις ἴσως σοῦ δώσουν τήν ἀπάντηση στά δύο αὐτά ἐρωτήματα.

Ἡ πρὸς τόν Θεόν ἀγάπη

Ἄν σπόρος τῆς ἀγάπης πρὸς τόν Θεό ἔχει πέσει στήν καρδιά σου, καί στήν καρδιά μου καί στίς καρδιές ὄλων τῶν ἀνθρώπων, κατά τή δημιουργία. Ὁ ἴδιος ὁ Θεός μᾶς ἔδωσε τήν κλίση καί σέ μᾶς ἀπομένει νά τήν καλλιεργήσουμε. Ἀπό τήν ἀρχή πρέπει νά σοῦ πῶ ὅτι «ἡ πρὸς τόν Θεόν ἀγάπη δέν διδάσκεται». Ὑπάρχει μέσα μας ἡ ἱερή ἔφεση ν' ἀγαπήσουμε τό Θεό. Ὅπως συμβαίνει νά χαιρόμαστε τό φῶς τοῦ ἡλίου χωρίς νά μᾶς ἔχει διδάξει κανένας καί νά ἐπιθυμοῦμε τή ζωή ἢ ν' ἀγαποῦμε τούς γονεῖς μας δίχως νά ἔχει προηγηθεῖ κάποια διδασκαλία.

Ἄν σκέφτεσαι καθημερινά ὅτι ὁ Θεός σέ δημιούργησε κατ' εἰκόνα Του καί καθ' ὁμοίωσή Του, σέ ἔκρινε ἄξιο τῆς γνώσεώς του, σέ κόσμησε μέ λογική δύναμη περισσότερο ἀπ' ὅλα τά ζῶα, σοῦ ἐπέτρεψε νά εὐφραί-

νεσαι στά κάλλη του Παραδείσου καί σέ κατέστησε ἄρχοντα ὄλων τῶν ἐπιγείων πραγμάτων, τότε θά ὀδηγηθεῖς στήν ἀγάπη του Θεοῦ μέ θερμότητα, ὅπως καί οἱ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκτός ἀπ' αὐτόν τόν τρόπο ὑπάρχουν καί ἄλλοι. Ἄν δέν μπορεῖς νά στοχαστεῖς θεολογικά, στρέψου στή φύση. Παρατήρησε «τήν ἀνατολή του ἡλίου, τίς φάσεις τῆς σελήνης, τίς θερμοκρασίες τῶν ἀνέμων, τήν ἐναλλαγή τῶν ἐποχῶν του ἔτους, τό νερό πού κατέρχεται ἀπό τά νέφη, τό νερό πού ἀναβλύζει ἀπό τή γῆ, τή θάλασσα, ὀλόκληρη τή γῆ καί τά φυτά της, ὅλα ὅσα ζοῦν στά νερά, τά πτηνά καί τά ἔντομα πού ζοῦν στόν ἀέρα, τίς μύριες ποικιλίες τῶν ζώων, ὅλα ὅσα ἔχουν ταχθεῖ στήν ὑπηρεσία τῆς ζωῆς μας» (Μέγας Βασίλειος). Αὐτή ἡ προσεκτική μελέτη τῆς φύσης, ὅταν γίνεται μέ καλή προαίρεση, ὀδηγεῖ μέ ἀσφάλεια στήν ἀγάπη του Θεοῦ.

Ἡ ἀγάπη του Χριστοῦ

Ἡ μεγάλη ὅμως δωρεά του Θεοῦ στόν ἄνθρωπο εἶναι ἄλλη, ἀδελφέ. Ἐγινε μέ τήν ἐνανθρώπηση του Χριστοῦ. Ἐμεῖς λησμονήσαμε τό Θεό, ἀμαρτήσαμε, ἀποδειχθήκαμε ἀγνώμονες. Ἐκεῖνος δέν μᾶς ἐγκατέλειψε. Συνέχισε τίς εὐεργεσίες του. Καί δέν ἀρκέστηκε νά μᾶς ἐπαναφέρει στή ζωή μόνο ἀφοῦ εἶχαμε νεκρωθεῖ ἀπό τήν ἀμαρτία, «ἀλλά μᾶς χάρισε καί τή χάρη τῆς θεότητος, μᾶς ἐτοίμασε δέ καί τόπους αἰωνίου ἀναπαύσεως, πού ὑπερβαίνουν κάθε ἀνθρώπινη σκέψη ὡς πρός τό μέγεθος τῆς εὐφροσύνης». Πῶς λοιπόν νά μήν ἀγαπήσεις τό Θεό; Πῶς νά μήν τηρήσεις τίς ἐντολές Του; Ὁ Χριστός μᾶς εἶπε ὅτι «ὁ ἀγαπῶν με τάς ἐντολάς τάς ἐμάς τηρήσει». Ἀλλά καί πῶς νά μή συγκινηθεῖς ἀπό ἐκεῖνες τίς ἐκλεκτές ψυχές πού καταφλέγονται ἀπό τήν ἀγάπη του Θεοῦ καί ἀπαρνοῦνται τά πάντα γιά τό «δριμύ καί ἀφόρητο πόθο του Χριστοῦ»;

Τό λυχνάρι τῆς ἀγάπης

Ἴσως ὅμως θά μοῦ πεῖς. Πῶς νά κατανοήσει ὁ ἀπλός χριστιανός, πού εἶναι βυθισμένος στίς βιοτικές μέριμνες, «τίς ἀστραπές τοῦ θείου κάλλους»; Πῶς θά γίνει δέκτης αὐτῶν τῶν καταπληκτικῶν μηνυμάτων τοῦ Θεοῦ γιά νά πεῖ ἡ ψυχὴ του «τετρωμένη ἀγάπης ἐγώ εἰμι»; Ἐχεις δίκιο. Ὁ πολυμέριμος ἄνθρωπος ποτέ δέν θά γίνει ἰκανός. Ἐκεῖνος ὅμως πού περιορίζει τίς μέριμνες, θ' ἀρχίσει νά συλλαμβάνει καί σταδιακά νά κατανοεῖ τά μηνύματα τοῦ Θεοῦ. Ἀκόμη δέν πρέπει ν' ἀπογοητεύεσαι ἄν, παρά τήν προσπάθειά σου, δέν μπορέσεις νά κρατήσεις τήν ψυχὴ σου στραμμένη πρός τόν Θεό. Πάλι θά ἔχεις ὠφέλεια, γιατί θά διατηρεῖς τό λυχνάρι τῆς ἀγάπης σου πρός τόν Θεό ἀναμμένο. Ὁ σκοπός σ' αὐτή τήν περίπτωση εἶναι νά μή σβήσει ἡ φλόγα. Ἀργότερα, ὅταν σταματήσουν οἱ ἄνεμοι καί ἔρθουν ἡμέρες νηνεμίας, θά δυναμώσει ἡ φλόγα του καί θά φωτίσει τό νοῦ καί τήν καρδιά σου.

Καλό εἶναι τώρα πού βρίσκεσαι στό εἰσαγωγικό στάδιο τῆς πνευματικῆς ζωῆς – ὅπως βρίσκομαι κι ἐγώ βέβαια – νά θυμᾶσαι τόν ἅγιο Ἰωάννη τῆς Κλίμακος πού λέγει ὅτι ὁποῖος κατορθώσει νά φτάσει τήν ἀγάπη, μοιάζει μέ τό Θεό, ὅσο φυσικά εἶναι δυνατό στόν ἄνθρωπο. Ἡ ψυχὴ του ζεῖ μέσα σέ ἱερή μέθη καί τόν διακρίνουν ἡ βαθιά πίστη, ἡ μεγάλη μακροθυμία καί ἡ πραγματική ταπείνωση. Ἀλλά γιά τήν ἀγάπη δέν εἶναι εὐκόλο νά σοῦ μιλήσω ἀναλυτικότερα. Δέν θά προσπαθήσω, γιατί ἔχω συναίσθηση τῆς ἀμαρτωλότητάς μου, ἀλλά καί γιατί ξέρω ὅτι ἐσύ δέν εἶσαι πρόθυμος ν' ἀκούσεις κενά λόγια γιά τήν ποιότητα τῆς ἀγάπης, τίς ιδιότητές της καί τίς ἐνέργειές της. Αὐτά ἴσως θελήσει κάποιος ἅγιος νά σοῦ τά ἀποκαλύψει. Λέω τό ἴσως, διότι εἶναι σπανιότατες τέτοιες περιπτώσεις. Γνώριζε ὅμως, ἀδελφέ, ὅτι ὁποῖος πληγώθηκε ἀπό τά βέλη της, καλλιεργεῖ τήν πνευματικὴ ζωὴ καί τρέχει συνεχῶς νά συναντηθεῖ μέ τόν γλυκύτερο Ἰησοῦ· δέν ἠρεμεῖ ἀπό τήν «μακαρίαν μανίαν» πού τοῦ προξένησε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

«ΤΟ ΘΕΑΜΑ ΠΑΙΔΕΥΜΑ ΓΙΝΕΤΑΙ»

Μέ δεδομένη, ἀδελφέ, τήν ἀγάπη σου πρὸς τὸν Θεὸ εἶναι χρήσιμο τώρα νὰ σοῦ πῶ ἕναν εὐκολο τρόπο γιὰ νὰ ἀφυπνίζεις τὸ νοῦ σου στὶς δύσκολες ὥρες. Θὰ σοῦ χρειαστεῖ πολλές φορές. Γνωρίζεις ὅτι ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς σου δέν εἶναι εὐκολὴ ὑπόθεση. Καί δέν σώζονται ὅλοι ἀπὸ τὸν ἴδιο δρόμο. Ἐσύ θαρρῶ πῶς ζεῖς ἐρευνώντας. Διορθώνεις τὰ λάθη σου, μετανοεῖς καί φλέγεις ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία νὰ ὠφελεῖσαι πνευματικά. Εἶσαι ἕνας «ἀγαθὸς ἔμπορος» πού κερδίζει ἀπὸ παντοῦ. Ὑποθέτω ὅτι μπορεῖς νὰ συνάγεις χρήσιμα συμπεράσματα καί ἀπὸ τὶς διαφορὲς εἰκόνες τῆς φύσης. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου αὐτὲς τὶς εἰκόνες τὶς παίρνουν καί τὶς κάνουν μουσική, ποίηση, λογοτεχνία, ζωγραφικὴ χωρὶς νὰ συγκινοῦνται ἰδιαίτερα, ἢ καλύτερα χωρὶς νὰ κατεβαίνει ἡ συγκίνηση ἀπὸ τὸ νοῦ στὴν καρδιά. Γι' αὐτὸ δέν χαίρονται εἰλικρινά τῆ φύση ὅπως τῆ χαίρεται ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ καί εἰδικότερα ὁ ἅγιος ἄνθρωπος. Ἄς ἐπιμείνω λίγο πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα.

Θαλασσινὴ εἰκόνα

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ ἴδιος στὴν ὁμιλία του «Εἰς ἑαυτὸν, εἰς τὸν λαόν καί τοὺς ποιμένας. Ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντα μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον», ἀκολουθοῦσε τὴν ἀναγωγικὴ ὁδὸ, δηλαδή ἀπὸ τῆ φύση ἀναγόταν στὰ πνευματικὰ θέματα. Θὰ ἀναφερθῶ μόνο σέ δύο παραγράφους τῆς ὁμιλίας, πού εἶναι σχετικὲς μέ τὸ θέμα μας, γιὰ νὰ γνωρίσεις πῶς πρέπει ν' ἀξιοποιεῖς

πνευματικά τις φυσικές όμορφιές. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ἀπευθύνεται στους χριστιανούς τῆς Κωνσταντινούπολης καί τούς λέγει μερικές ἐμπειρίες του ἀπό τή ζωή τῆς ἐρήμου, τήν ὁποία ιδιαίτερα ἀγαποῦσε καί συχνά τήν προτιμοῦσε, ιδίως ὅταν τά ἐκκλησιαστικά πράγματα ὀδηγοῦνταν σέ ὀξύτητες καί ἀντιπαραθέσεις. Στήν ἐρημο ὁ ἅγιος Γρηγόριος ἔβρισκε ἀναψυχή καί ἀναλάμβανε τις πνευματικές του δυνάμεις. *Ὁ ἴδιος ἔλεγε ὅτι ἡ χορδή τοῦ τόξου δέν ἀντέχει στή συνεχή ἔνταση. Χρειάζεται νά χαλαρώνει λίγο ἀπό τά ἄκρα γιά νά μή ἀχρηστευθεῖ καί γίνει ἀνώφελη γιά τόν τοξότη.* Αὐτό μοῦ θυμίζει ἕνα περιστατικό ἀπό τό Γεροντικό, πού ἴσως καί σύ νά τό ἔχεις διαβάσει. Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος κάποτε ἔπαιζε καί ἀστειευόταν μέ τούς μαθητές του προκειμένου νά τούς προφυλάξει ἀπό τούς κινδύνους τῶν ὑπερβολῶν. Ἐλεγε ὅτι «*ἂν ξεπεράσουμε τά ὅρια στήν ἄσκηση, γρήγορα θ' ἀποκάμουμε*».

Ἄς μήν ξεφύγω ὅμως ἀπό τό θέμα μας. Ὁ Γρηγόριος, αὐτός ὁ φίλος τῆς ἐρήμου καί τῆς ἡσυχίας, ἕνα ἀπόγευμα ἔκανε περίπατο στήν ἀκτή καί παρατηροῦσε τή θάλασσα. Βάδιζα, λέγει ὁ ἅγιος, κι ἔβλεπα τήν θάλασσα πού ἐκείνη τήν ὥρα δέν παρουσίαζε εὐχάριστο θέαμα, ὅπως τις ἄλλες φορές πού εἶναι γλυκύτατη καί λάμπει ἀπό τή γαλήνη καθῶς τά νερά παίζουν ἡμερα καί ἀπαλά στίς ἀκτές. Ἐκείνη λοιπόν τή φορά ἔπνεε σφοδρός ἄνεμος μέ θόρυβο καί σηκώνονταν κύματα ἀπό μακριά, πού κορυφώνονταν λίγο λίγο καί ἔπειτα ἐλαττώνονταν γιά νά διαλυθοῦν στίς ὀμαλές ἀκρογιαλιές. Ἄλλα κύματα ἔπεφταν στους γειτονικούς βράχους, ἀποκρούονταν καί σκορπίζονταν σέ ἀφρώδη καί ψιλή ἄχνη. Τά κύματα ὠθοῦσαν πρὸς τά ἔξω τά χαλίκια, τά φύκια, τούς κοχλίες, τά ἐλαφρά ὄστρακα καί πάλι τ' ἄρπαζαν πρὸς τά μέσα. Μόνο οἱ πέτρες ἔμεναν ἄσειστες, καί ἀκίνητες, σάν νά μή τις ἐνοχλοῦσε τίποτε.

Αὐτή τήν εἰκόνα τῆς ταραγμένης καί ἀφρισμένης θάλασσας ὁ ἅγιος Γρηγόριος τήν μεταφέρει στήν πραγματικότητα τῆς ζωῆς καί κάνει μερικές σκέψεις. Λέγει ὅτι ἡ ζωή μας καί γενικά τά ἀνθρώπινα μοιάζουν μέ τή θάλασσα,

γιατί κι ἐδῶ παρατηρεῖται τό ἀλμυρό καί ἄστατο καί συχνά ἐμφανίζονται οἱ ἄνεμοι τῶν πειρασμῶν καί τῶν ἀπροσδόκητων γεγονότων. Αὐτό εἶχε κατανοήσει καί ὁ Δαβίδ, ὅταν ζητοῦσε ἀπό τόν Κύριο νά τόν σώσει ἀπό τά βαθέα ὕδατα, τή θάλασσα καί τόν καταποντισμό τῆς καταγιγίδας. Μέ τά παρασυρόμενα βότσαλα καί κοχύλια μοιάζουν ἐκεῖνοι πού παρασύρονται ἀπό τούς πειρασμούς καί τίς ἐνοχλήσεις, γιατί δέν ἔχουν μέσα τους στερεότητα καί βάρος σώφρονος λογισμοῦ πού ν' ἀντιβαίνει στούς πειρασμούς. Μέ τίς πέτρες μοιάζουν ἐκεῖνοι πού πιστεύουν στό Χριστό καί ὑπερβαίνοντας τήν ταπεινότητα τῶν πολλῶν, ὑπομένουν τά πάντα «ἀσείστως καί ἀτινάκτως». Θεωροῦν ντροπή τους νά περιφρονοῦν τά δεινά ὅταν ἀπουσιάζουν, ἐνῶ ὅταν εἶναι παρόντα νά ὑποτάσσονται σ' αὐτά. Δέν δέχονται δηλαδή νά φιλοσοφοῦν ὅταν λείπουν οἱ πειρασμοί κι ὅταν καλοῦνται νά τούς ἀντιμετωπίσουν ν' ἀποδεικνύονται ἀφιλοσόφητοι, ἢ ν' ἀκολουθοῦν τό παράδειγμα ἐκείνου πού νομίζει τόν ἑαυτό του ἄριστο ἀθλητή χωρίς νά κατεβαίνει στό στάδιο. Μένουν σταθεροί στήν πίστη μέ συνέπεια βίου καί δέν μοιάζουν μέ τόν πλοίαρχο πού στίς καλοκαιρίες καυχᾶται γιά τήν τέχνη του καί θέλει ν' ἀναγνωρίζεται ὡς εὐδόκιμος, ἐνῶ στίς τρικυμίες ἐγκαταλείπει τό πηδάλιο.

Ἐρεθίσματα

Ἡ φύση, ἀδελφέ, εἶναι ἓνα πολυσέλιδο βιβλίο ἀπό τό ὅποιο ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐνημερώνονται, ἀνάλογα μέ τά ἐνδιαφέροντά τους. Διδάσκει μέ ἐποπτικό καί συναρπαστικό τρόπο. Εἶδες τήν τακτική τοῦ ἁγίου Γρηγορίου; Ἀπό τήν ἀγριεμένη θάλασσα δέχτηκε ἐρεθίσματα καί ἔκανε τίς ὠραῖες σκέψεις πού σοῦ ἀνέφερα. Τό ἴδιο μπορεῖς νά κάνεις κι ἐσύ ὅταν βλέπεις τίς λίμνες μέ τά στάσιμα καί ἀκάθαρτα νερά, τά ποτάμια μέ τήν ὀρμητικότητά τους ἀλλά καί τήν ἀσημένια λάμψη τους καθῶς τά φωτίζει τό βράδυ ἢ πανσέληνος, τούς χλοερούς λειμῶνες πού θυμίζουν τή χα-